

Vergaderjaar 2022–2023

35 420

Noodpakket banen en economie

Nr. 521

BRIEF VAN DE MINISTERS VAN FINANCIËN, VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT EN VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 3 maart 2023

Naar aanleiding van een toezegging aan de leden Snels en Bruins stuurden wij op 18 december 2020 een eerste uitwerking van de beoogde evaluatieaanpak van de sociaaleconomische steunpakketten in verband met de coronacrisis.¹ In de update van de evaluatieaanpak die wij op 26 november 2021 naar uw Kamer stuurden (Kamerstuk 35 420, nr. 453) deden wij de toezegging om eind 2022 wederom een actualisatie te sturen. In deze brief informeren wij uw Kamer over de verdere stappen en de geactualiseerde evaluatieprogrammering. Daarbij kondigen we in deze brief ook een aanvullende synthesestudie aan, waarin we op basis van individuele evaluaties de belangrijkste overkoepelende lessen identificeren voor de vormgeving van steunpakketten in geval van toekomstige crises.

Deze aanpak richt zich op de budgettair meest omvangrijke regelingen op het terrein van SZW, EZK en FIN. Deze regelingen hadden tot doel ondernemers die buitengewoon hard getroffen werden door de coronamaatregelen te steunen, én banen te behouden. De evaluatieaanpak is opgebouwd uit monitoring- en evaluatieactiviteiten van de steunpakketten en een evaluatieplanning van de meest omvangrijke steunmaatregelen van SZW, EZK en Financiën.

Monitoring- en evaluatieactiviteiten

We ondernemen sinds de start van de crisis doorlopend monitoringsactiviteiten om zoveel mogelijk tijdig inzichten te vergaren in het gebruik van de verschillende maatregelen. Ook dit jaar zijn er meerdere monitoringsbrieven naar de Kamer gestuurd met informatie over het beroep op de steunmaatregelen op het terrein van het Ministerie van SZW, EZK en

¹ Kamerstuk 35 420, nr.227 Strategie evaluatie steunpakketten | Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Financiën.² Voor de uitkomsten van deze monitoringsactiviteiten verwijzen wij u naar deze brieven. Dit najaar verscheen tevens een gezamenlijke brief van de departementen over de laatste stand van zaken van de grootste steunmaatregelen.³ Tot slot verscheen medio oktober in opdracht van het Ministerie van EZK het CBS rapport «Twee jaar Coronasteun: een terugblik».⁴ In dit rapport staat de deelname van bedrijven aan het pakket met steunmaatregelen centraal.

Overkoepelende lessen

Naast lessen uit individuele steunpakketten willen we waar mogelijk overkoepelende lessen trekken over de inzet en vormgeving van de coronasteunpakketten als geheel. De macro-economische analyse van het Centraal Planbureau (CPB) gericht op het jaar 2020 was daarvoor de eerste stap.⁵ Voor de volgende stap is het kabinet voornemens om een overkoepelende syntheses studie uit te voeren. De individuele evaluaties vormen hiervoor de basis. Centraal bij deze synthese staat de vraag hoe doeltreffend en doelmatig de opeenvolgende steunpakketten als geheel zijn geweest. Tevens kijken we wat de belangrijkste lessen en eventuele onbedoelde neveneffecten zijn op basis van de individuele evaluaties. De synthese zal zich richten op de grootste steunmaatregelen (TVL/TOGS, NOW, TOZO, belastinguitstel). In de tussentijd wordt er niet stilgezeten. Zo wordt de Kamer begin dit jaar geïnformeerd over het eerder aangekondigde onderzoek naar manieren om coronasteun gericht vorm te geven.⁶ Daarnaast is er aandacht voor vergelijking met andere landen. In het hiervoor genoemde onderzoek naar gerichte coronasteun wordt een internationale vergelijking gedaan. Voorts heeft het CPB in 2020 een internationale vergelijking uitgevoerd.⁷

Afhankelijk van de tijdige totstandkoming van de onderliggende evaluaties, is het kabinet voornemens om uw Kamer op zijn vroegst eind 2024, en uiterlijk eind 2025 een syntheses studie toe te sturen op basis van de tot dan toe beschikbare evaluaties van de afzonderlijke steunpakketten. Hier zullen onafhankelijke experts bij worden betrokken. De syntheses studie wordt opgenomen in de Strategische Evaluatie Agenda's van EZK, SZW en Financiën.

Evaluatieplanning

In de brieven van 18 december 2020 en 26 november 2021 presenteerden wij een overzicht van de beoogde individuele evaluaties van de belangrijkste financiële maatregelen. In de bijlage treft u een geactualiseerde versie van de tabel met daarin een overzicht van de monitoringsactiviteiten en geplande evaluaties per maatregel. Een actueel overzicht per departement is tevens te vinden in de departementale Strategische Evaluatie Agenda's (SEA's) die met de departementale begrotingen voor

² Voor belastinguitstel, zie Kamerbrief monitoring fiscale maatregelen in verband met COVID-19 | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl en Tweede monitoringsbrief fiscale coronamaatregelen | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl. Voor het beroep op de maatregelen op het domein van SZW zie de kamerbrief Negende Monitoring Arbeidsmarkt en Beroep Noodpakket | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl. Voor de TVL zie de Zesde voortgangsrapportage Tegemoetkoming Vaste Lasten.

³ Kamerstuk 35 420, nr. 513 Integrale voortgangsrapportage steunpakket met focus op NOW, TVL en fiscale steun.

⁴ Twee jaar coronasteun (cbs.nl).

⁵ Kamerstuk 35 420, nr. 453 Kabinetsreactie op CPB analyse steunpakket 2020 en nadere evaluatie aanpak.

⁶ Kamerstuk 35 420, nr. 485 Langetermijnvisie coronasteun.

⁷ Economische analyse steunpakket 2020 (cpb.nl).

2023 zijn meegestuurd. Via deze departementale SEA's zal uw Kamer ook in de toekomst jaarlijks geïnformeerd worden over eventuele aanpassingen van individuele evaluaties.

De Minister van Financiën,
S.A.M. Kaag

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
M.A.M. Adriaansens

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
C.E.G. van Gennip